

CO JE TO LIDSTVÍ? A CO JEJ OVLIVŇOVALO VE 20. STOLETÍ?

Čtyřměsíční práce na téma lidství.

Zařazení do kurikula:

- ~ předmět/seminář:
  - » anglický jazyk – tematický okruh: člověk a společnost,
  - » dějepis – moderní doba + rozdělený a integrující se svět,
  - » matematika a její aplikace – závislosti, vztahy a práce s daty,
  - » fyzika – vesmír,
  - » přírodopis – obecná biologie a genetika,
  - » zeměpis – společenské a hospodářské prostředí + životní prostředí,
  - » informační a komunikační technologie – vyhledávání informací a komunikace,
  - » výtvarná výchova – uplatňování subjektivity,
- ~ průřezové téma:
  - » výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané,
  - » environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Zařazení do NS GRV:

- ~ globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa – kulturní, sociální a politická globalizace.

Cíle:

- ~ žák vyhledává informace a následně diskutuje témata spojená s tématy lidství: příčiny a důsledky světových válek, technologický pokrok, genetické inženýrství,
- ~ žák na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky,
- ~ žák diskutuje vliv lidské činnosti na životní prostředí a naopak.

Věková skupina: II–15 let.

Typ aktivity: samostatná práce, skupinová práce, tvorba.

Časová náročnost: 4 měsíce průběžné práce.

Instrukce:

• I. měsíc – tematický blok: TECHNOLOGIE 20. STOLETÍ A VÁLKY

Žáci:

- ~ Přeloží text písně Boba Marleyho „War“ a diskutují jeho význam.
- ~ Sledují doma filmy, jejichž témata jsou první a druhá světová válka a fašismus.
- ~ Snaží se přijít na příčiny válek a konfliktů 20. století a následně je diskutují.
- ~ Zkoumají, které technologie lidstvo vyvinulo díky válkám, které technologie válku urychlily.
- ~ Učí se zákonitostem aerodynamiky, staví a testují modely papírových letadel.
- ~ Konstruují modely raket za použití láhví a vody, studují fyzikální principy jejich fungování.
- ~ Zkouší fungování principů reálné mikrovlnné trouby.
- ~ Porovnávají mapu světa před a po první a druhé světové válce a zaznamenávají změny.
- ~ Zjišťují počty obětí obou světových válek a určují, kolik je to procent z tehdejšího světového obyvatelstva.
- ~ Vyhledávají a diskutují projevy uměleckých hnutí, která vznikla v meziválečném období, jako jsou dadaismus, surrealismus či kubismus v národním i mezinárodním kontextu.

• 2. měsíc – tematický blok: POLITIKA vs. VĚDA: VZÁJEMNÉ OVLIVŇOVÁNÍ

Žáci:

- ~ Vyhledají informace k „*Manhattan Project*“ – a konstrukci atomové bomby, na které se podílel Einstein, Oppenheimer a další evropští vědci, kteří chtěli ukončit fašismus.
- ~ Vyhledají informace k atomovým útokům ze srpna roku 1945 na Hirošimu a Nagasaki a přemýšlí nad jejich důsledky pro lidi, zvířata a krajinu. Poté si přečtou báseň (*The Hiroshima Rose*) a namalují dítě jejich věku, které přežilo bombový útok, dají mu jméno a zkusí popsat slovy, jak se dítě cítí.

The Hiroshima Rose

Vinicius de Moraes, Brazilian Poet, composer and diplomat (Rio de Janeiro, 1913–1980)

“Think of all the mute, telepathic children

Think of all the blind, wandering girls

Think of all the spoiled, changed women

Think of all the wounds as cold roses

But don't forget the rose, the rose

The rose of Hiroshima, hereditary rose

Radioactive, stupid, cripple rose

Rose with cirrhosis, atomic anti-rose

No colour, no smell, no rose, no anything at all”

- ~ Se seznámí se základními principy mediace a řešení konfliktů. Přemýšlí nad tím, proč se konflikty (a to jak mezi lidmi, tak mezi národy) v některých případech nedaří řešit mírovou cestou.
- ~ Se dozvědí v souvislosti se studenou válkou o kosmických programech a o vesmíru jako o „*bojišti*“. O boji, kdo bude první ve vesmíru či kdo bude první na měsíci. Jedná se o příklad propojení politiky a vědy.
- ~ Sepíše list vynálezů spojených se světovými válkami a konflikty 20. století a zkusí popřemýšlet nad tím, jak by vypadal svět bez těchto vynálezů.
- ~ Diskutují dopady světových válek na lidskou společnost.
- ~ Porovnají obraz „*Guernica*“ (Picasso) a „*Válka a mír*“ (Candido Portinari) a namalují vlastní obraz, který bude interpretací stejného tématu.
- ~ Spolupracují či soutěží/bojují o vítězství v hrách a přemýšlí nad tím, do jaké míry hry symbolicky odrážejí principy válek, a hledají optimální způsob řešení úkolů v hrách.

• 3. měsíc – tematický blok: GENETIKA

Žáci:

- ~ Mapují hlavní vědecké objevy konce 20. století, pozornost zaměří na „*Genome Project*“ (projekt genom).
- ~ Seznámí se s příběhem Dolly, prvního úspěšně naklonovaného savce (1997).
- ~ Dozví se o Gregoru Mendelovi (19. století), který objevil geny a DNA, a objevech Jamese Watsona a Francise Cricka, kteří zkoumali strukturu DNA (1953).
- ~ Vyznačí na mapě země původu vědců, kteří se zabývali a zabývají klonováním.

- ~ Diskutují otázku sociální spravedlnosti a lidských práv v souvislosti s genetickými objevy. Kdo profituje z objevů? Kdo má užitek z nových metod např. v medicíně? Jaká ohrožení s sebou naopak nese experimentování s genetickým materiálem?
- ~ Porovnávají přístup ke zdravotní péči v České republice (Evropě), v Brazílii (Latinské Americe) a v Beninu (v Africe), pracují s grafy a s tabulkami.
- ~ Vytvoří a namalují příběh inspirovaný předlohou Edgara Allana Poea „William Wilson“, vyprávějící o osobě, která potkala svého dvojníka.
- ~ Hrají participativní a kooperativní hry.

• 4. měsíc – tematický blok: ENVIRONMENTÁLNÍ RIZIKA A OHROŽENÍ

Žáci:

- ~ Hledají odpovědi na otázku: „Proč jsou na konci 20. a počátku 21. století environmentální témata (globální změny klimatu, rozšiřování pouští, hurikány...) tak moc diskutována, a to jak v akademické sféře, tak v médiích?“
- ~ Se zamýšlí nad tím, jaké dopady měly a mají pro přírodu technologie vynalezené či rozvinuté během světových válek (automobilový průmysl, letecký průmysl či zbraně hromadného ničení).
- ~ Diskutují globální iniciativy, které se snaží o zvýšení ochrany životního prostředí a zmírnění dopadů lidské činnosti na něj, a to ECO92 a RIO+20.
- ~ Experimentem simulují skleníkový efekt.
- ~ Experimentem simulují tání polárních ledovců v hrnku, vidí, že roztátí ledu vede ke zvyšování mořské hladiny.
- ~ Připraví si argumenty pro a proti teorii globálního oteplování a následně je diskutují.

Reflexe:

- ~ Co je to lidství? Co jej ovlivňovalo ve 20. století?
- ~ Jak ovlivnily lidstvo světové války?
- ~ Jak je technologický pokrok spjat se světovými válkami a se studenou válkou? Docházelo ke zneužití vědy? Jaké dopady to mělo pro lidstvo?
- ~ Je klonování hrozbou pro lidstvo? Proč?
- ~ Jaké dopady měly lidské činnosti na životní prostředí? Jak pak životní prostředí ovlivňuje zpětně život lidí?

Task Sheet

THINK: What this song's lyrics tells you about the causes of war?
Do you agree with it? Why?

War (Bob Marley)

Until the philosophy which holds one race
Superior and another inferior
Is finally and permanently discredited and abandoned
Everywhere is war, me say war.

That until there are no longer first class
and second class citizens of any nation
Until the color of a man's skin
Is of no more significance than the color of his eyes
Me say war.

That until the basic human rights are equally
guaranteed to all, without regard to race
This a war.

That until that day the dream of lasting peace,
world citizenship rule of international morality will remain in but
a fleeting illusion to be pursued, but never attained
Now everywhere is war, war.

And until the ignoble and unhappy regimes
That hold our brothers in Angola, in Mozambique,
South Africa sub-human bondage
Have been toppled, utterly destroyed
Well, everywhere is war, me say war.

War in the east, war in the west
war up north, war down south
war, war, rumors of war.

And until that day, the African continent
will not know peace, we Africans will fight
we find it necessary and we know
we shall win as we are confident in the victory
of good over evil, good over evil,
Of good over evil, good over evil...